

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „3.—“ „4.50“
za četrt leta „1.50“ „2.25“

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglašci in oznanila se račune po 7 nov. vrstica v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javna zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so prosto poštno.

Volitve v koperskem okraju.

Za nas silno važni politični dogodek ima se skoraj vršiti v bližnjem nam koperskem okraju. Omenili smo že opetovano, da je razpisana dopolnilna volitev za deželnega poslanca vnanjih občin v zbor isterski na dan 30. t. m. in opozorili o tej priliki, kako neumorno deluje nasprotna stranka, da oslepi narod, da ga podkupi in si zagotovi zmago. Ni nam treba govoriti o žalostnih nastopkih, ako bi prodrli zagrizeni naši nasprotniki; razne občine tužne Istre imele so, žal, še preveč izkušenj in zato baš so že nekatere junaško odvrgele ptuji jarem, dvignole so se ena za vse, vse za eno! Naj nam bodo v vzgled volitve v Pazinu, Buzetu, Zminju, Tinjanu, Motovunu itd. in posebno kar se tiče prvih, dokazala je v kratkem nova uprava, da skrbi za blagor svojih sodeželanov, kajti odpravila je brezštevilno neredov in nedostatkostij, strgala je krinko raz obraz bivšim gospodarjem, kateri so si polnili lastne žepe na škodo ubozega Slovana, kateremu se je vedno in vedno le klical: „plati pak šuti!“ Tudi nam ni treba naštevati skoraj neverjetnih krivic, ki se vedno še dogajajo našemu narodu gledé enakopravnosti. Jezik naš zatira se, ne pripozna se niti v šoli niti v uradih in Slovan mora se klanjati maloštevilnemu sodeželanu druge narodnosti, akoprav želi živeti z njim v miru in spravi, liki brat z bratom. Ošabni Italijan pa tega neče priznati, hlepi le po gospodstvu in nadvladanju. Sami smo si zatoraj krivi, ako ne pridobimo svojih pravic, ker se brez prigovora klonimo dobrovoljno v težki jarem. Država sama nam jamči enako pravo z vsemi narodnostmi širnega našega cesarstva. Med temi pravicami najdragocenejša je ta, da si državljani sam sme izbirati svojih zastopnikov, kateri sklepajo o koristih in blagorju svojih volilcev. „Kakor si postelješ, tako bodeš ležal!“ Nastojati moramo zatorej sedaj, ko nas kliče potreba na volilno polje, da si izberemo véstnih in zaupnih móž, kateri bodo spoznavno volili za deželni zbor narodnega kandidata, ki bode znal nevstrašljivo bra-

niti sveto narodno stvar ter odkrivati brezobzirno vse krivice, pod katerimi zdihuje ubogi naš narod. Stopite zatorej pogumno v kolo Vaših voditeljev, ki Vam žele duševnega in gmotnega blagostanja, kakor želi vse dobro oče lastnej svoje krvi. Ne poslušajte laskajočih Vam se nasprotnikov, ki poskušajo Vas preslepiti z vso jim lastno zvijačnostjo, stojte neomahljivo in dokažite, da ste možje, da ste Slovani, katerih lastnost nikdar ni bila bojazljivost! Sad, ki Vam obrodi Vaša stalnost, uživali bodele sami, trpeti morate pa tudi le sami, ako Vas zapeljejo in pregovoré Vaši nasprotniki. Našega političnega društva pomenljivo gaslo bodi Vam pred očmi. „V edinosti je moč!“ Složno moramo se postaviti našemu nasprotniku v bran — in zmaga je naša! Govorili smo v raznih člankih o naših nasprotnikih, dokazali smo, da je njih glavna lastnost: sloga in glavna bolezen slovenska: nesloga. Zedinimo se zatorej vsaj ob enakih važnih prilikah, pustimo na stran vse osebnosti, ne dajmo se prestrašiti ter prepričali se bomo, da smo se borili le v svoj lastni prid!

Volitve zaupnikov ali fiducijarjev prično 12. t. m. Preporočamo vsem, posebno pa volilec koperskega sodniškega okraja, da si izberó zanesljivih poverjenikov, od katerih je odvisna volitev kandidata. Kakoršne so barve fiducijarji, take je barve kandidat in enaki program razvija poslanec. Trdno smo prepričani, da volilci vnanjih občin Buzeta, Roča, Doline, Dekan, Pomjana, Milj, Kopra, Pirana, Korte i. dr. dokažejo i sedaj svojo nevstrašljivost. Mnogo je odvisno od čé. naše duhovščine in narodnih učiteljev; oni naj volilce podučé, jim priskočijo v pomoč z dobrimi nasveti ter jih dovedejo do sporazumljena. Vsakdo naj vrši vestno svojo dolžnost in narodni kandidat ne more propasti. Zatorej Vam kličemo še enkrat: „Pogumno naprej za čast in korist naroda!“

0 koristi nadaljevalnih rokodelsko - obrtnih šol.

Iz govora g. Jakobijsa, z. vodje r. obrt. šole v Gorici (15. julija 1888.)

Proteklo je baš jedno stoletje, ko je Rousseau izustil zlate besede: „Vse dosežete, ako vzgajate državljane; a v to bo treba poučevanja“. Dan danes ga ni menda človeka, ki bi še dvojil nad koristjo javnega poučevanja; vsaj je to baš ustanovitev, katera ima vzgojiti državljane bistrega uma in čvrstega telesa, in ki ima naposled nalogo ustvarjati trdne volje, blaga in pravedna srca ter stanovitne duhove.

Brž ko so se države uverile, da je šola poglavitni faktor omike, ponagljala se je tudi naša vlada ter razglasila je novi šolski zakon in potem brzo še potrebna dotična določila, programe in ukaze, in to zategadelj, da se učilišča pomnože in se laglje obiskujo.

Obrnivši zatorej le en pogled na množino vzgojevalnih ustanov, ki so določene za ljudsko poučevanje, priznati nam je brez prigovora, da je tudi naše cesarstvo na enakej stopinji z ostalimi omikanimi narodi. Za otroška leta napravljajo se namreč Fröbelski vrtovi; odpirajo sedežkom in deklicam v vseh pokrajinah ljudske učilnice različnih kategorij, in za odrastle stojé odprti mnogi koristni zavodi, kateri vsi imajo smoter: razširjati vsestransko omiko.

A žal, na tisoče je mladeničev, kateri so le premalo let obiskovali ljudsko šolo, in ki uže v rahlej dobi svojega življenja oddajajo obrtom prvence svojega ročnega dela. Da se zatorej ta očividni nedostatek odstrani, vidimo povsod odpirati obrtne šole, ker so oblastva uvidela, da samej ljudske šoli nikakor ni možno podajati celo vsoto potrebnega znanja slehernemu članu človeške družbe. Ako se uže v ljudske šole vcepljajo v mlada srca prava načela vere in pravosti, toliko več jih bodo potrebovali v onih pogibeljnih letih, v katerih mladeničem nikakor ni možno izobraževati same sebe.

povedovati nekako nemožno lovsko dogodbo iz Ukrajine.

„In ste tam i Kozake videli? seže mu nekdo iz družbe v besedo.

Ne vem, čemu je bilo to vprašanje smešno družbi, istina je, da je prasnila v buren smeh, kojega se je celo čestitljivi kastelan sam z vsemi pergamentnimi gubami svojega obraza vdeležil v tej meri, da je i njegova brada za trenotek ravnotežje izgubila.

Gospod Grlica gledal je iz svoje potolenosti v čudu na smejočo se družbo; ta zmagonetni smeh okolu zdel se mu je tako osobit, bizaren, da je nehote za njim iskal nekakovega nečistega ozadja, in zraven se mu je zdelo, da se oči vseh s posmehom upirajo nanj.

Šel je iz igralnice. Hladen veterček zavel mu je na razpaljeno lice in na mirjade zvezd je migljalo nad njim po jasnem, prekrasnem nebem oboku. Žarki teh večnih lučij padajo kakor kaplje nebeske rose v ranjeno človeško srce in miré najbolj pekočo bol; a gospod Grlica ni dvigal k njim svojih očíj. Povesil je glavo globoko k vzdihajočim prsom. V teh je grizla trapna vest krivnje.

Na vsi poti proti domu plamtelo je pred njim, kakor strašno „mene tekel“ grozeče „Jutri“ z ognjenimi pismeni po vzduhu in roj skrbij loputal ga je po čelu s težkimi krili.

Ni ne vedoč kako, znašel se je končno pred svojim bivališčem. Pogledal je navzgor k stari hiši in iz gomazenja nestvorov izstopila je, kakor bi trenil, pred njim kamenita postava oderuhova, priti-

Vsled tega očevidna je potreba šol za rokodelce in obrtnike, da morejo po uže dovršenem podstavnem poduku popolniti omiko srca in uma.

Aleks. Romanelli dejal je v XI. ped. shodu v Rimu: „Da se veliki obrti hitro razvijó, ni še zadosti, da imajo nadzornikov in rokodelcev, izurjenih v vseh strokah svojega delovanja; ampak treba jim razen podstavnega pouka še nekaj znanstvenih ved, da morejo brzo in točno razlikovati njim izročena dela ter zavedati se tehničnih smotrov in porabljenih pomočkov“.

Nekdaj uplival je gospodar tudi v vzgojevalnem obziru na svoje učence, in to ne samo v času dela, ampak celó izven tega. A dan danes se je ta blagodejni odnosaj med gospodarjem in učencem popolno izgubil, in baš ta neodvisnost naklanja rokodelcem tem večje nevarnosti. Nekateri namreč, da moré čas, zahajajo čisto v kréme; drugi pa se zamotavajo v mreže, katere nastavljajo oni ljudje, ki razsajajo pogubne misli in načrte, kakor nihilisti na Ruskem, v Nemcih socijalisti in v Franciji komunisti. Zaradi tega množi se nekak delu sovraženi, a napakam naklonjen proletarijat. Zatorej so rokodelsko obrtne šole ona učilišča, ki krepkeje vplivajo na mladež; kajti ne le da jej podajajo toli potrebnih višjih in zdatnejših naukov, ampak naklanjajo jej tudi priliko, rabiti čas hvalevrednim potem, med tem ko jo odvrčajo od kréem in iger, teh izvirov velikih napak in izgub s tolikim naporom zasluženega denarja.

Ali ni v istini mogočen in dobrodelen ta vpliv na mlade rokodelce uže zato, ker se morajo strogo držati onega po šolskih zakonih predpisanega reda? — Evo pa tudi učiteljev, kateri jim z razborom, pridnostjo in točnostjo prednjačijo v izpolnjevanji svojih dolžnostij, in ki je poučujo o kreposti in omiki, o marljivosti in natančnosti v reševanju njihovih nalog o vdanosti, vselej dolžnej cerkovnim in posvetnim oblastvom, o trudoljubji in naposled o dostojnosti vzgojenosti v njih javnem in zasebnem življenji; — in s tem zajedno vzgojujejo v njih pravi in zato koristni značaj.

Take kreposti preseljujejo se s temi

skajoča na srce možno, z mesečnim svitom posrebrano. Raznaval je obrise njegovega obličja, te tvrde, kamenite obrise, ki so se z učinkujočo njegovo obraznostjo zmenili v obličje gospoda Jastreba. S kamenito neizprosno zahteva svojih obresti.

Po prstih je šel gospod Grlica v svojo sobo. Na srečo ni nikogar vzbudil. Oblečen se je vlegel na posteljo, ali spanec mu ni prišel na oči.

Na nasprotni postelji videl je otročji obraz Jaroslavov, žarkom lunine svetlobe jasno ozarjen. Izgledal je kakor lehak lunin odlesk v valovih odeje, deloma zasenčen z oblaki gostih, skuštranih lasij. Vsa sanjavost lunina razprostrta je bila po njem z srebrnim nadihom. Bdečemu očetu bil je ta bledi, lepi obraz z zaklopljenimi trepalnicami bolesten očitek. Bolje nego kedaj shvačal je sedaj, da oni snilec ne godi za ta opolzli svet, da v njem brez pomoči pogine, ako se ne vspne nad njim, krepka, spasonosna roka. A roka tega, ki bi mu moral biti zaščita, je pred kratkem — gospod Grlica je zatisnil oči. Ali njegov duh vil je klopkó očitanj dalje.

Slišal je sladko, odmerjeno dihanje teh dragih oseb, njegovemu varstvu izročeni, ki so tu brezskrbno spale, ne sluteč muk bodočega dne.

Slišal je znani tikot starih, zamilovanih ur. Kako družno, kako veselo tikavale so nad njim tam v Supovem, ko je brez skrbi za zimskih večerov z Walterom Scottom v roki poslušal piš viher okolu starega grada!

PODLISTEK.

Jastreb contra Grlica.

Češki spisal Svatopluk Čech; prevel M. Vrnilež. (Dalje.)

A demon prišel je z drugim oddelom svoje progledne metode. Nadejni kup se je tajal, tajal očividno, Grlica je zaman ustavljal izbuljenim očesom seleci se kov in papir. Predno se je nadejal, prekoračena je bila usodna meja: moral je seči v lastno možnjo. A tam, bog vé, ni bilo nič preveč! „Status quo“ mora se vrniti, naj velja, kar hoče! Preč so nejasne predstave užitek in mesto njih predstavljaj si je jasna, grozeča očitanja žene in hčere, tožbe gospoda Jastreba in sramoto.

Bil je uže popolnoma v verigah demonovih. Igral je strastno: obraz mu je bil bled, kakor mrtvečev, ustni ste se mu tresli, oči žarele kakor žrjavica, a po nagubančenem čelu podrkavale so mu potne kapljice. Pri tem javljaj se mu je strasten nemir okolu njega; zdelo se mu je, da migajo prsti njegovih soigralcev v gibajočih pogibih, kakor prsti godecev na cerkvenem koru pri najbržejšem letu taktovke, da letujo frčéče karte sem in tje črez mizo, da plešejo bele, zamegljene, steklene kroge okolu lustror v vrtečem plesu.

In kakor spreten borilec razplamenjuje svojega nasprotnika k nepremišljeni gorečnosti in sam pazi mej neškodljivim bleketanjem napadljive sovražnikove kline, kje bi mu smrtno rano zasadil: tako je dopuščal demon svoji žrtvi kratke dobitke,

da bi jo tem nesmiselnější do igre raznetil in tem lažje nad njo pogubonosno mrežo zadrnil.

Ko je bil jedenkrat izgubil, našel je gospod Grlica svojo možnjo prazno. Za trenotek ga je osupnilo, in vzel je s tresočo roko oni posebni zveženček, ki je bil gospodu Jastrebu namenjen. V glavo šinila mu je misel, da je ta peščica papirja posvočena z najčistejšo ljubeznijo na svetu in da mu gotovo zopet privabi nevno srečo.

Ali v bodočem trenutku počival je ta zveženček v drznih rokah poljskega tajnika. Ta ga je vzdignil pod nos in se s smehom zaklical: „Kaj vraga, vi svoje bankovce parfimujete!“

Gospod Grlica začutil je v prsih pekočo boleost. Pred njim se je prikazala dekliška glavica, z neizspavanim očesom, nagnena pri brleči luči nad niti drobnih dragulj, koje je za tuj vrat nabirala, glavica, stresajoča težke peruti spančeve z skrbiljivega čela.

V tem trenutku zginila je predstava čestivrednega kastelana, koje je tajnik budil v njem. Videl je drzni, cinčni posmeh nad onimi z detinsko ljubeznijo posvečenimi penezi, zdel se mu je posmeh satanov nad izruvano rajsko lilijo.

Zničen omahnil je nazaj na svoj stol. Saj so i drugi nehali igrati.

Tajnik spravlil je zadovoljen vonjivi zveženček penezov, podavši iz njega eden bankovec točaju, ki ga je s posmehom zaupljivosti vzel. Na to veli zopet punča prinesti. Srkaje kadečo se pijačo, začne zopet s pozivljajočo veselim glasom pri-

mladeni v njih delavnice in njih življenje ter postane za nje druga narava.

Rokodelska obrtna šola mora razvijati tudi estetično. Od ene strani gleda na to, da se mladina priuči vedam, ki vtegnejo postati mladeničem potrebne v različnih prilikah družabnega življenja; od druge pa zopet na to, da na podlagi uže prijetega pouka v ljudski šoli napredujejo. Toda ta šola ne more imeti še naloge izobraževati umetnikov; a svoje učence vposablja ter napotuje, da se nadalje poučuje in popolnjujejo obiskujoč katerikoli poseben tečaj.

Dandanes pa ne zadostuje rokodelcem tehnično znanje, tiče se njegovega rokodelstva: on mora vrhu tega še poznati vsaj splošna vodila za sestavljanje opravilskih spisov. Pa tudi oni učenci, ki se rabijo pri kupčiji, drobnarijah ali po laboratorijih, imajo v tej šoli lepo priliko, priučiti se vsemu, kar se tiče njihovih vseh posla, sestavljati opravilske spise in vaditi se v obrtnem številstvu.

S čitanjem morejo se popolnjevati v materinem jeziku, pa tudi naučiti se družnega jezika, v kupčiji jim toli potrebnega....

Objavili smo najzanimljivejši del tega govora, da predložimo slovenskim malim obrtnikom in rokodelcem, kako velike koristi prinašajo obrtne šole, katerih neobhodno potrebo nekateri zaslepljeni rokodelci vedno še nečejo priznati. Od preproste obrtnika zahteva so dandanes mnogo stvari, o katerih se nekdanj rokodelstvu niti sanjalo ni. Kdor zatorej neobhodno potrebne vede zanemara, propade v borbi za vsakdanji kruh med vedno rastočim tekmovanjem. Kolikor bolj je omikan rokodelce, toliko višjo stopinjo najde v človeške družbi, toliko boljši mu je zaslužek. Ozirajte se zatorej, slovenski obrtniki na te dobrotne zavode, da vas tuje tekmovanje popolnoma ne vgonobi!

Družbe sv. Cirila in Metoda redna III. velika skupščina v Ptui.

dne 29. julija 1888.

(Dalje).

9. Neizprosna smrt pobrala je iz naše srede zopet dokaj vrlih družbenikov. Umrli je baš v noči po II. skupščini v Trstu premarljivi prvomestnik ondodni moški podružnici Viktor Dolenc, ki si je za našo družbo stekel neveljavih zaslug. V Trstu je pobrala smrt iz drugega prijatelja slovenskega šolstva mnsgr. A. Hrovatina. — Na Goriškem obžalujemo smrt družbenikov profesorja M. Lazarja in dekana P. Kobala. — Slovenska Koroška je zaplakala v preteklem letu ob gomili dveh najodličnejših sinov, svojih prvoboriteljev in prvoučiteljev. Preminol je v Žabnici dekan L. Frénik in kmalu potem oče koroških Slovencev, naš prvi častni član mnsgr. prof.

Pak začuje v sosednji sobi temen, slabi glas bolne starke za steno, mumlja-joče v polusnu nesovise besede: „Otvori gospodu grofu! Kje je moj joujou? — Več gomoljik — krasna papiga —“

Naglo ozval se mu je v ušesu tihoten, sladak napev. Da, ozval se mu je preje v duši. Ni dohajal od zvonaj, zvenel mu je v notrini, v najtajnejši globini njegove bitnosti. Bil je tako prekrasen, tako znan, tako sladko pomirljiv, da je stari mož pozabil svoje muke in dasi ga je peval, kakor mlo pesen pri zibelki, sev le notri, z dušnim ustnima. Ni se mogel spomniti, kje bi bil ta napev čul. Dolgo je premišljal, vračal se, vračal se nazaj v minole čase in konečno se mu je v pameti razdrnilo. Videl je svetlo razsvetljeno sobo, sredi nje malo jelko, koje kosmate veje so se pripogibale pod težo pozlačene jabolk in orehov v žaru nebrojnih, drobnih sveč, videl je očeta in mater, videl nakličene velike sestre, o tako velike napram njemu, ki je tu stal kot nežen, vitek deček s kodrasto glavico in je močno stiskal k sebi pozlačeno tajnstveno škatljico, ki mu jo je bil Jezušček podaril. Zaman je ugibal, kaj je neki v njej, brezvspešno se je trudil z malo sestričino, da bi odprl pobožni pokrov; konečno mu je prišla babica na pomoč, potegnila za motvozek in deček je začul ta tihi, sladki napev, ki mu je sedaj po toliko letih, v takem položaju zopet zazvenel v tožni duši. Oči gospodu Grlice zarosile so se solzami.

Pri milih, sladko zamirajočih kadencah tega davno, davno dozvenelega napeva na sveti večer, te davno, davno onemele igrajoče škatljice, usnul je gospod Grlica. (Dalje prih.)

A. Einspieler. Na tej, za vso Slovenijo prebitki izgubi, je družbeno vodstvo brzojavno izrazilo globoko sožalje. — Osrednja Kranjska izgubila je vrliga domoljuba. Prvomestnik Brdske podružnice, častni kanonik, dekan I. Toman, sklenil je svoje blago življenje. — V zeleni Štajerski prominulo je tudi nekaj naših družtvenikov, ustanovnik župnik I. Sever in davčni kontrolor R. Mikuš i. t. d.

Vsem preminolim rodoljubom blag spomin, a plačilo v nebesih! (Slava!)

10. Zopet je vodstvu prijetna dolžnost, danes slovesno izraziti iskreno zahvalo slovenskemu častništvu, ki tako čvrsto podkrepljuje našo družbo, osobito pa našima dnevnikoma, ki sta tako točno razglašala vsa vodstvena naznanila. — Vsem slavim načelništvom na tolikej požrtvovalnosti in vzgledni trudoljubivosti presrečna zahvala in preporočilo za bodočnost!

11. Slavna skupščina! Naša družba sloni na katoliško-narodni podlagi; zato je delovala in bo delovala po krščanskem gaslu: Nobenemu krivice, a narodu — slovenskemu — pravico — materinega jezika v vse šole, koder bivajo Slovenci. — Dokler ne dosežemo tega, po čemer kopni zvesto slovensko srce, da se bo naša mladina izobraževala v domovinskem, to je: krščansko narodnem duhu, imela bo naša družba posla dovolj; o da bi imela i sredstev! Mili Bog jo blagoslovi na priprošnjo sv. Cirila in Metoda!

V to svrhu danes zopet kličemo vse rodoljube na delo za vero in dom, v duhu Vašega nepozabljivega Božidar Raiča, ki počiva v naši sredini, beli Ljubljani; onim ob mejah slovenskih — ali smemo klicati: „memento mori“ spominjaj se narodne smrti? — ne — bolje: „Vigilantibus iura!“ (Budečim pravica!) slovensko šolstvo ima dokaj neprijateljjev.

Zato poslušnimo pesnika-proroka, kličočega čez vse slovenske planjave:

„Brodarjem pomoči nesimo,
Naš čolnini pogube otčimo!“
(Navdušeni „slava“ in „živio“ klici, splošno odobrovanje).

Na vprašanje prvomestnikovo, da-li želi kedo kaj pripomniti k izveštju tajnikovemu, ne oglasi se nihče. Bilo je soglasno odobreno, kar konstatuje prvomestnik.

3. Glavni družtveni blagajnik dr. Josip Vošnjak poroča o denarnem stanju blizu tako le:

Račun o dohodkih in troških družbe sv. Cirila in Metoda kaže za leto 1887 dohoda goldinarjev 8638.34 in prišteva blagajnični zastanek koncem 1886. l., ki je znašal 5620 gld. 70 kr., skupaj gld. 14.257.04. Troškovi je bilo goldinarjev 6983.25, torej koncem 1887. leta ostanek v blagajnici gld. 7273.79 in dolžno pismo šolske občine v znesku 700. gld. Podružnice so nabrale in poslale glavni družbi gld. 7224.06. Nad goldinarjev 100 — so nabrale: Prva Ljubljanska gld. 299.21, Šentjakobsko-Trnovska v Ljubljani gld. 235.48, Šentpeterska v Ljubljani gld. 267.81, Celjska gld. 251.72, Celovška gld. 100.40, Novomeška gld. 110.65, Braslovška gld. 100.—, Gorenjegraška gl. 120.—, Tržaška gld. 300.—, Žavska gld. 124.—, Vrhniška gld. 291.—, Postojnska gld. 104.89, Slovenjegraška gld. 104.05, Idrijska gld. 104.80, Trnovo-Bistriška gld. 109.40, Begunjska pri Cerknici gld. 125.25, na Zidanem mostu gld. 140.—, ženska v Trstu gld. 440.02, Smledniška gld. 131.90, Ormoška gld. 300.—; ostale podružnice manj ko goldinarjev 100.—, ker so ustanovnine večinoma bile uplačane v letu ustanovljenja. Zahvaliti se nam je onim podružnicam, ki so skušale redne doneske zvišati po napravi veselice družbi v korist. Šentpeterska v Ljubljani je izročila gld. 167.81 kot dohodek veselice, Ribniška gld. 24.—, Šentjakobsko-Trnovska gld. 16.35, Idrijska gld. 16.62, Premska gld. 6.10. V svojih oporokah so se spominali naše družbe sledeči dobrotniki: č. g. Pr. Šabec duhov. v Utovljah pri Sezani, g. Jos. Rozman v Ljubljani in Magd. Golob v Radovljici po 100 gld. Mej daritelji mi je omeniti pevskega društva „Slavec“ v Ljubljani 50 gld., posojilnice Mariborske 100 gld., banke „Slavije“ v Pragi 200 gld., Čehov 155 gld.

Troški so znašali gld. 6983.25, torej so dohodki presegali troške za gld. 1655.09. Za otroške vrtee ali zabavišča je družba potrosila goldinarjev 2380.92, ker je bilo treba skrbeti za pripravo potrebnih sob, za notranjo upravo itd. Redni troški so manjši, ker zadevajo le plače za vrtnarice in stanovanje. Drugi znatni trošek so bile podpore občinam na zgradbo novih ljudskih šol. Dovolila so se občinam na slovensko-nemški meji na dolžna pisma, v katerih so se obvezali krajni šolski sveti, da vrnejo družbi posojilo, ko bi se na šo-

lah ne poučevalo v slovenskem jeziku. Jedni občinam pa se je dalo posojilo 700 gld. pod to, da jih vrne tekom leta, kar je krajni šolski svet obečal.

Družba je izdala svoje knjižice v 6000 iztisih, kar je stalo nad 400 gld. Mnoge podružnice, zlasti na Koroškem, so prošile, da bi jim družba poslala različnih knjig, posebno za mladino. Družba je tem prošnjam ustrezala in za 468 gld. 50 kr. molitvenih, poučnih in zabavnih knjig razposlala. Tudi za študentovske kuhinje je odbor dovolil nekaj podpor, slovenski deklški šoli v Celji pa je podaril znesek 300 gld.

Koncem 1887. leta je bilo v blagajnici goldinarjev 7273.79, ki so bili večinoma uloženi pri raznih slovenskih posojilnicah, ostanek pa v poštni hranilnici.

Naj še dodam, da je v tekočem letu do konca julija bilo dohodkov gld. 4407.77, kar kaže, da se slovenski narod zanima za družbo, katere blagi namen je, podpirati slovensko šolstvo na katoliški podlagi ob slovenskih mejah. Ker so troški znašali le gld. 804.—, razpolaga družba z zneskom gld. 10.877.56. Od svojega pričetka do zdaj je nabrala družba gld. 19.557.72, izdala pa gld. 9680.16.

Sklepno da blagajnik še nekatera pojasnila, preporočujoč častitim podružničnim blagajnikom isto požrtvovalnost, s katero so se odlikovali v pretekli dobi.

4. Po vspredu pride nadzorništevno poročilo. Iz tiskanega računa, kateri je bil razdeljen mej č. skupščinarje, se razvidi, da sta dva gospoda nadzornika pregledala družtvene knjige blagajnične ter našla vse v redu.

Račun o dohodkih in troških družbe sv. Cirila in Metoda za čas od 1. januarja do 31. decembra 1887. Dohodki: V blagajnici 1. januarja 1887 gld. 5620.70; doneski podružnic goldinarjev 7224.06; doneski pokroviteljev gld. 416.—; volila gld. 258.50; darila gld. 640.07; obresti gld. 97.71; skupaj gld. 14.257.04; po odbitih troških v znesku gld. 6983.25 ostanek v blagajnici gld. 7273.79 (založeno pri raznih posojilnicah slovenskih) in dolžno pismo šolske občine v znesku gld. 700.—. Torej vkup gld. 7973.79. — Troški: Tiskovine, natis knjižic: „Družba sv. Cirila in Metoda“ in „Vestnik“ v 6000 iztisih goldinarjev 300.61; broširane knjižice, razpošiljatev, spisovanje, koleki, pristojbine gld. 158.88; otroška zabavišča gld. 2380.92; deklški šoli gld. 300.—; podpore občinam na zgradbo ljudskih šol goldinarjev 2400.—; posojilo za zgradbo ljudske šole gld. 700.—; razne poučne, zabavne in molitvene knjige, podarjene podružnicam gld. 468.50; podpore podružnicam gld. 60.80; študentovske kuhinje gld. 137.10; poštnine gld. 76.44; skupaj gld. 6983.25.

S prvomestnikovimi pojasnili se skupščina zadovolji ter soglasno vzame na znanje to poročilo.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Bliža se dopolnila volitev v Koroški deželni zbor, kjer je izpraznjeno mesto pokojnega očeta koroških Slovencev, gosp. Einspielerja. Nemci so bili napeli vse žile, da tudi ta mandat z zvijačo pridobijo za svojo stranko. A ta pot so se, hvalo Bogu, motili. Volilci pokojnega Einspielerja so prezavedni, njegovi zlati nauki so jim še v preživem spominu, da bi se dali lažilberalnim Nemcem in židom zavesti. O volitvah zaupnih mož zmagali smo mi. Naš slovenski kandidat je Gregor Einspieler, izdavitelj „Mira“, katerega je prevzel po pokojnem Andreju Einspielerju. Kandidat je objavil jako lep oglas svojim volilem, ki končuje s pomenljivimi besedami: „Kdor noče brata za brata, bo imel tujca za gospodarja!“ To razumejo tudi Korošci, zato bodo, pristopivši k volitvi, zložno glasovali za vrliga narodnjaka Gregorja Einspielerja, vrednega naslednika pokojnemu očetu koroških Slovencev.

Zanimljivo je tudi, da se kranjski Nemci toliko prizadevajo, da bi na mesto pokojnega deželnega glavarja grofa Thurna posadili svojega moža; kakor vse kaže, bode pa jalov ves ta trud, kajti ogromna deželno-zborska večina vender ne more dovoliti, da bi se na tako važno in častno mesto poklical mož nezdatne nemške manjine.

V kratkem se ima vršiti dopolnilna volitev v isterski deželni zbor, kjer je izpraznjeno mesto pokojnega Križanca. To

so za nas Slovence tri važne volitve, ki se imajo obaviti v kratkem. Nadejamo se, da se izvrše za nas kar najugodnejše.

Češki učitelji so imeli 6. t. m. v Turnovi shod, na katerem so glasno protestovali proti Liechtensteinovemu načrtu ter sklenili resolucijo, v katerej zahtevajo, da ostanejo realni predmeti še vedno v učnem načrtu, kakor tudi, da naj bodo v bodoče otroci zavezani hoditi šest let v šolo. Ta shod in njega moralni uspeh ni staročeške stranki po godu. Agitovali so na vso moč proti shodu, a vršil se je kljub temu in sicer tako, kakor so se Staro-Čehi bali. Sedaj si ta stranka v svojih glasilih hladi srce, češ, da to ni bilo pedagogijsko posvetovanje, ampak politična demonstracija, katero so ti gospodje napravili v prilog Mlado-Čehom.

O razmerah na Hrvatskem prinesla je „Magdeburger Zeitung“ znamenit članek, v katerem pravi, da smatrajo odločujoči krogi vlado sedanjega bana samo začasno in da se morda uže te jeseni umakne kakemu generalu, kateri bi imel hrvatske odnose spraviti v red. „Agramer-Tagblatt“ je bil ta članek samo prepisal, a to je tamošnje državno pravništvo zaplenilo. Slaba vest Madjarom in Magjaronom ne daje mira, zato tako besno plenijo liste in proganjajo one, ki se upajo jim v lice povedati, kar jim gre.

Sedaj, po desetih letih avstrijske vlade v Bosni in Hercegovini, predložil je minister Kallay cesarju spomenico, v katerej slika zgodovino preteklega dobe in vse, kar je ta čas storjenega v zasedenima deželah. Cesar je bil s poročilom zadovoljen ter poslal Kallayu pismo, v katerem mu izreka posebno zahvalo na njegovem delovanju v Bosni in Hercegovini. No, ako se ozremo v preteklost ter trezno premislimo, koliko je Avstrija storila da uredi v teh deželah upravo in zemljiško vprašanje, moramo priznati, da se je storilo nekaj, a največje delo še čaka, tako rekoč, še ne začeto. Avstrijska vlada morala se bode v prihodnje malo bolj ozirati na prastare narodne običaje, na domače tradicijalno pravo, na vero itd. ter svoje reforme tako prikrojiti, da bodo ustrezali narodnemu duhu, ker samo na tak način se jej posreči pridobiti narod na svojo stran. Do sedaj so gospodje le preradi pošiljali madjarske in nemške puhloglave in ošabne uradnike, češ, naj ti nosijo prosveto v deželo. To je bilo slabo podjetje in se ni prav nič sponeslo. Nevspeh se je pokazal posebno na cesarjevičevem potovanju v Banjaluki, kjer je narod siloma in glasno protestoval proti nasilstvu in malovernosti uradnikov. Take izjave nezadovoljnosti naj bi si vlada vzela k srcu ter bi si vestno prizadevala odstraniti to, kar je v upravi slabega, kar narod želi in žali. Pomisljijo naj naši vladodržci, da samo zadovoljni ljudje morejo biti verni in zvesti podaniki. Prizadevajo naj si torej biti svojim podanikom blagi in pravični gospodarji, kajti le tako si osigurajo njih vdanost.

Vnanje dežele.

Kijevske slavnosti v proslavo 900-letnice pokrščenja Rusov so izvršene. Gostje so se vrnili in nemški židovski listi se uže nekoliko spehani zaganjajo v Ignatijeva, češ da je v kljub carjeve prepovedi izustil nekoliko političnih govorov, Avstriji sovražnih. Biskup Strossmayer je o priliki teh slavnosti poslal rektorju kijevskega vseučilišča nastopni brzojav: „Častim se z najsrčnejšim veseljem prisustvovati vaši svečanosti. Dedščina sv. Vladimira, sveta vera, je vsrks (vstajanje od mrtvih) in življenje, svetloba in slava ruskega naroda. Bog blagoslovi Rusijo, da s krepostjo, vero, z uzornim življenjem, pomočjo božjo in krščanskim junaštvom poleg svojih drugih nalog izpolni tudi ono najvznejšo svetno misijo, katero jej je Bog namenil. To so najiskrenejše želje mojega srca. Prosim Vas, bodite tolmač tih mojih občutkov pri ostalih bratih, katere prijateljski pozdravljam in očetovski blagosloviljam. Biskup Strossmayer“. Ta brzojav, v katerem je vzvišeni biskup dal odduška svojim krščanskim in bratskim čutom, vzbudil je velik hrup v Izraelu. Vsi dunajski in peštanski novinarski židje so kakor s pameti, ker nikakor ne morejo pojmiti, kako more katoliški biskup in avstrijski podanik tako govoriti. Delajo se, kakor bi bili največji domoljubi in najzvestejši Avstrijci in to samo oni. Ti gospodje nič več ne vedo o deputacijah, katere so vajeni pošiljati o vsaki priliki in nepriliki preko avstrijske meje v „rajh“. S pravo židovsko drzovitostjo pravijo, da če je uže biskup tak Rus, naj gre v Kijev ali pa v Sibirijo. Vsa ta strast in ves žolč pa, ki ga sedaj zlivajo na glave naših mož, jim nič ne pomaga, baš nasprotno, slovansko idejo,

katera si je uže utrla pot, mej narod širijo le še bolj.

Koburg se menda uže pripravlja na odhod. Te dni je dospel na Dunaj Azmadiev iz Sofije, katerega je poslal Stambulov k knezu Lobanovu, da se z njim dogovori o sprijaznjenji Bolgarije z Rusijo na temelju Koburgovega odstopa. Koburgi so te dni imeli obiteljski shod, v katerem so tudi vsi člani protestovali proti temu, da je Ferdinand na Bolgarskem. Vsi se protivijo, da hiša nosi še nadalje žrtve za stvar, ki ne bo imela nikdar vspeha.

Konsistorij, ki ima izreči konečno razsodbo v pravdi kralja Milana proti kraljici Nataliji, je pozval kraljico, naj si izbere zagovornika. Kraljica je odgovorila, da se hoče sama zagovarjati pred konsistorjem. Milan jej pa izvestno ne dovoli stopiti na Srbsko zemljo, češ, da bi o tej priliki stopila v zvezo z svojimi prijatelji ter bi tim hujše agitovala proti kralju. V tem prav vrlo podpirajo kralja dični židovski listi dunajski in peštanski ter podtikajo kraljici vsemogoče namene. Car je neki obljubil podpirati kraljico Natalijo ter jej je svetoval, naj se v pravdi nikar ne uda Milanovim zahtevam. Milan je sedaj na Bledu, kjer ostane nekoliko tednov.

V Parizu izhajajoči list „Nouvelle revue“ objavil je pred kratkem pismo kneza Bismarka, v katerem protestuje proti ženitvi Battenberga z Viktorijo, sestro sedanjega nemškega cesarja. Pismo je bilo pisano pokojnemu Frideriku III.; v njem je natanko razloženo, zakaj se Bismark protivi tej ženitvi. Glavni vzrok je ta, ker hoče zopet zblížiti Rusijo in Nemčijo in bi ta ženitev prečrtala njegov načrt. Bismarkovi organi trde, da je pismo ponarejeno in izmišljeno. V Peterburgu so pa mnjenja, da je pristno, kar pa stvari prav nič ne škodi in nikakor ne moti dobrih odnosov mej obema državama.

V Parizu so te dni pokopali generala komundardov Eudes-a. Pogreba se je vdeležilo okoli 15 tisoč ljudi. S prva se je vršilo vse v redu. Naenkrat komundardi razvijejo rudeče zastave. Policija je imela povelje rabiti orožje, ako bi bila v nevarnosti. Eden vstrelil proti policijskemu komisarju, a ga ne zadene. Na to pridirja žandarmerija ter razžene prevratnike. V 11. okraji mesta vstrelili so proti županstvu ter vrgli bombo, ki pa ni počila. Na to zopet posegne žandarmerija vmes. Mnogo je bilo ranjenih, mnogo zaprtih in le majhen del teh junakov dospe na pokopališče, kjer so smeli razviti rudeče zastave ter kričati: „Živela komuna, živela revolucija“. Delalci še vedno strajkajo in baš ti so, ki se vdeležujejo vseh nemirov.

Razmere mej Italijo in Francijo so čedalje bolj napete. Vse vlasti so pripoznale gospodstvo Italije nad Masavo, samo Francija ne.

DOPISI.

Iz Sv. Ivana pri Trstu. 10. avgusta 1888. (Izv. dopis). Marsikateremu prijatelju našega naroda je žalibog znano, v kakšni temoti so naša pevska društva. Večkrat se nam očitja, da bi se morali bolj potezati za narodne pevske zборе, kajti petje narod vzbuja. To očitjanje velja v prvi vrsti našemu pevskemu društvu „Zora“. Kdor primerja nekdanje delovanje tega društva z sedanjim, izvestno mora misliti, da je propadlo. Ne, dragi rojaki! Ni še propadlo, niso še zapečateni njega pravila. Še nam obeta naša „Zora“ z svojimi žarki, ali boljše rečeno z iskro, katera tli pod pepelom, napraviti velik plamen, kateri bo marsikomu ogrel mrzlo in obupno srce. Zakaj ni vedno marljivo, kakor je bilo nekdanj? Odgovor je čisto kratak. Ker posega voditelj ali pevovodje. Od kar smo zgubili g. S., ostalo je naše društvo vedno brez stalnega učitelja. Cerkveno petje vedno napreduje, narodno po zaostaja, kajti prvo podučuje g. P., zadnjega pa ne more zaradi prevelikih opravil. (Ako ni morebiti kaj drugega? Op. ur.) — tudi dosti truda ne moremo terjati od g. P. kajti nam so dovolj znane magistratove službe. Pa pri vsem tem smo mu hvaležni in kličemo: „Bog nam ga ohrani še mnoga leta!“

Omenil sem uže v prvih vrstah, da je neka iskra, katera tli pod pepelom; to so naši pevci, kateri se veliko prizadevajo, da pridejo do svojega cilja. Večkrat nameravali so napraviti koncert, ali ni se jim posrečilo zaradi omenjenih zaprek; upam pa, da bo v kratkem kaj oglašeno; za danes uštevam si v čast omeniti, da se naši vrli pevci snidejo v nedeljo 12. t. m.

popoldan v krčmi g. Jurija Čoka na Vrdeli (ulica dello Scoglio), kjer bodo narodne pesti prepevali in baje tudi kaj sklenili. Veže me sveta dolžnost opominjati naše prijatelje in rojake iz mesta in okolice, da pri tem kaj pripomorejo, ako ne drugače, le z svojo navzočnostjo in se v obilem številu udeležijo te male domače zabave, katera zna biti pomoč razvitku zaostalega dela.

Zatorej na svidenje jutri v krčmi g. Čoka, kateri nam je dosedaj vedno prikrbel dobro kaplico terana in istrijana, o kateremu se hočemo blaziti naša srca.

Ilirski.

Iz Križa pri Trstu. 9. avgusta 1888. (Izv. dopis). Dragi g. urednik! Ne vem, da li ste čitali v „Mattinu“ dopis iz naše vasi, kajti dopisi od tukaj v lahonske liste so za nas bele vrane. Dotični dopis sicer nebi bil vreden, da bi se omenjal v Vašem cenj. listu, ker je tako malovreden, kakor njegov pisatelj sam, da je prava škoda kvariti papir; ali ker se nam vsem znani dopisnik postopač ni omejil le na stekle in nestekle Kriške pse, pasje lovec itd., sili me dolžnost Vam povedati, da se ni čuditi temu vsem nam in bližnjim okoličanom dobro znanemu ptičku, (ki ima vse leto in še en dan povrhu pasje dneve v žepu), ako se ga je baš sedaj o pasjih dnevih „steklina“ prijel, da tako silovito okolo sebe bije in grize, da je skoraj obžalovanja vreden. Celo proseška nedolžna veselica, katero je priredilo vse hvale vredno pevsko društvo „Hajdrih“, ga je tako razburila, da je v svoji „stekli“ jezi videl v programu veselice, ki je bil vendar slehernemu, ki zna čitati, dovolj jasen, vabilo Nabergerja na volilce za prihodnje mestne volitve. Uboga para! res bi mogel tudi tebe vzeti pasji lovec v opazovanje, ker uže tako navskrži gledaš. No mi se pa nič ne čudimo, če „Mattino“ z elastično sprejema take budalosti in jih daruje svojim čitateljem, da le napolni svoj breznačajni list, seveda le iz ljubezni do nas Slovencev, katere bi, ako bi bilo mogoče, potopil v žlici vode, kakor naš glumač, sior P..... ki bode, ako je mož beseda, ostal „Mattinu“ stalni dopisnik iz naše vasi. Častitamo renegatu sodrugu!

Gosp. urednik; v predzadnji številki „Edinosti“, ste omenili, da je toča vničila večji del grozja. To, hvalo bogu, ni istina; res je, da nam je nekoliko škode povzročila, pa ne tako hudo, kakor se vam je poročalo. (Veseli nas! Prepričani smo, da je gospod dopisnik v prvem strahu sam mislil, da je škoda večja. Ur.) Ako nas Bog obvaruje drugih nesreč, nadajamo se še vedno srednje dobre vinske letine. Tudi oljka obeta dobro letino. Ubogi naši ribiči pa so res obžalovanja vredni, kajti uže mnogo let niso manje naribarili, kakor letos; ako bode na polju tako malo vspeha, kakor na morju, potem se nam je v resnici bati najhujše bede.

Imel bi Vam še marsikaj od tukaj poročati, pa za danes bodi dosta. — Vam vdani Križan, ki rad ribe jé, a žal, loviti jih ne zna.

V Gorici 26. julija. (Izv. dopis). — Rokodelsko obrtno šolo v Gorici obiskovalo je v min. š. letu tudi 22 ukaželjnih Slovencev; zatorej spodobi se, da o njej tudi mi kaj povemo. Kdor pozna mestnega rokodelca in obrtn. učenca, ko je še v nevarščini propadati v vedi in nravi, ta mora le pozdraviti pričetek in napredek takovih šol. Nadaljevalno rokodelsko obrtniško šolo tukaj sedaj vodi še zač. g. Jakobi, mlad mož redkih lastnostij srca in uma, vnet avstr. patrijot, do cela vešč deželni jezikom, prijatelj resnim knjigam in tvoren učitelj, ki deluje z resnoto, katerej je primešana v šoli še največ potrebna ljubeznjivost, in ki nekako učenec imponuje z duševno zmoglostjo in telesno postavnostjo. Vsega tega mu ne more niti protivnik odrezati. Karga še posebno diči, je to, da enakotvorno upliva tudi na slov. učenca. Pridobivši si uže kot dijak potrebno znanje slov. jezika, mož je i za to. Zatorej: For ever! Videli smo g. vodje nam do cela zoprne; za to spodobi se, da se pohvalno spominamo onih, ki so nam pravična in naklonjena prikazen, koristeča nam in nadopolnej mladini; videli smo tukaj zagrizene germanizatorje s „carto bianco“; videli smo nam se rogajoče gimnazijarhe in z nemštvom se bahajoče in nas prezirajoče načelnike realnih šol; zakaj bi ne udostojali delovanja naša mož, koje venčajo hvalevredne lastnosti, koji naše učenca ednake smatrajo italijanskim in gojé načela, baš nasprotna iredentovskim zastopnikom?

Konečna šolska svečanost vršila se je 15. jul. Dvorano, okrašeno z sliko presv. ce-

sarja in državnim barvam, polnile so osebe dostojanstvenikov, zastopnikov rokodelstva in obrtnije, profesorjev in učiteljev, ter delalskega stanu. Videli smo Nj. eks. g. grofa Coroninjo, dež. glavarja; viteza Maurovicha, gor. župana; g. Paternollia, podpredsednika kupč. komore; g. Sbisá, podpredsednika okrož. sodišča itd. Ob 10. uri predp. otvoril g. Jakobi, zač. vodja svečanost z govorom: „O koristi rok. obrt. šol“, čegar komad smo spredaj podali. V tem govoru se nam je dopala vrhu strokovnjaške predmetnosti, tičoč se napredovanja teh šol, npravnostveni žarkotrakovi, ki ga obsevali na vseh krajih. Taka načela pač veljajo, da se dan danes osobito poudarjajo in udejanjajo. Za tem govorom sledili so posamezni govori gg. dež. glavarja, polit. glavarja barona Rechbacha, in župana. Vsak govoril je z svojega stališča ter toplo pohvalil g. vodje, uč. osobe in učence. Na to se razdeli v dar 102 gl., na kar se razide občinstvo razstave ogledovat, ter se ni moglo zadosti načuditi lepim risbam. Često si misli, da so to zgledi ali predlage, tako izvršene so bile. Zopet je bila prilika k priznanju, da se zavod v istini pedagogično pravo vodi in se ravna resno in razborito; kajti na širnej mizi ležala so dela učencev, od lažjega do težjega in najtežjega. Na stenah smo opazili dela v perspektivi, ornamentalne in peresne risbe. V strok. risbah otvorila se nam je nova podoba: Videli smo, kako tokarji (strugarji), stolarji, kovači itd. od prvenca nadalje najlepše risbe v svojem rokodelstvu izdelujejo. Razstava je tako čuteno in občo pohvalo žela, da je morala ostati odprta še dva dni in da so se celo osobni (politični) zoprniki g. vodje Jacobi-ja, namreč Freccievci in Corrieri zelo pohvalno izrazili o tem uže tako cvetočem zavodu. In mi bi se ne? Velik efekt dela bogato in snažno pohištvo in orodje, snažne sobe in dvorane.

Vpisanih je bilo lani 199 uč., klasif. pa 167; Itajanov (kakor se pravi): 174, Slovencev 22 (posebno Solkanecv. Želeti je, da se tega zavoda naš bližnji Slovenci obilno oklenejo), in Nemcev: 3.

Božji blagoslov, pozor ljudij na to šolo; hvala g. vodji, uč. osobju in pridnim učencem! Dežela ne propade s takimi napravami. Fr. Mest. Goriški.

Domače vesti.

Prostovoljna družba za pomoč ponesrečenim. Oddelek pomočnega društva za siromašne bolnike pripravljaj je uže dlje časa policijske in mestne stražnike ter gasilce v posebnej šoli o potrebnih vedah za prvo pomoč v slučaju ponesrečenja. Lekarnar V. Serravallo je sedaj uže izučenim stražnikom izročil vsa potrebna orodja itd., da morejo v slučaju nesreče dotičnemu takoj priskočiti v pomoč. — Pozdravljamo to novo jako koristno in človekoljubno podvzetje z prisrčnim veseljem.

Obrtnih nadzornikov službe so se sistemizovale. Obrtni nadzorniki uvrščeni so v VII. razred.

Ravnateljstvo državne isterske železnice preloži se z 1. septembrom t. l. iz Pulja v Trst.

Zapisniki stanovnikov. Policijsko ravnateljstvo objavljaj oglas, s katerim se pozivajo hiševlastniki, da podignejo navadne zapisnike za popis stanovnikov. Zapisniki se dobé pri statističnem uradu redarstvenega ravnateljstva in v okolici pri dotičnih poverjenikih. Vsak hiševlastnik mora jih po obstoječih dotičnih propisih izpolniti ter jih vrniti najdalje do 20 septembra t. l.

Veteransko društvo v Trstu slavi tudi letos rojstveni dan visokega svojega mikrovitelja, Nj. Veličanstva cesarja z mikrovitelja, 17. t. m. ob 9. uri zvečer in z svečano sv. mašo dné 18. t. m. ob 8. uri zjutraj v novej cerkvi sv. Antona.

Vravnanje ceste. Vsled prošnje nekaterih hiševlastnikov in zasebnih strank v ulici S. Servola priznala je mestna delegacija potrebne stroške za vravnanje in kanalizacijo dolnjega dela te ceste ter sprejela v to svrhu nekatere parcele, katere ji je ponudil brezplačno g. C. Zanetti.

Nov parnik. „Bilancia“ v Reki poroča, da je naročilo podvzetje Krajač i. dr. v Senju pri tržaškemu tehničnemu zavodu nov parnik za vožnjo med Reko in Zadrom. Parnik mora biti še letos dogotovljen.

Druga gimnazija v Ljubljani otvorila se bode, kakor poroča „Laibacher Ztg.“, baje uže za šolsko leto 1889/90.

Veteranskega društva podružnica v Tolminu proslavlja 18. t. m. cesarjev rojstni dan zjutraj s slovesno mašo in popoldne ob 3. uri z ljudsko veselico in plesom na planem.

Javna Tombola v Umagu na korist medsebnega podpornega društva bode v nedeljo 12. t. m. ob 5½ uri zvečer.

Mestni zbor zagrebški sklenol je v svojej seji 6. t. m. podariti 50.000 gl. za ustanovitev zdravniške fakultete na zagrebškem vseučilišču v spomin 40letnega vladanja Nj. Veličanstva. Vseučilišče bode potem popolno.

Kraljici Nataliji pripravljajo v Peterburgu razni visoki plemenitaši sožaljevalno pismo, katero je podpisalo uže več sto oseb iz najvišjih krogov. V raznih mestih opravljajo se v cerkvah molitve za nesrečno kraljico.

Vodstvo kranjske gimnazije izročilo se je namesto v Ljubljano premeščenega gosp. Fr. Wiesthalerja tamošnjemu profesorju, g. H. Pirkerju.

Nova brzajavna postaja spojena z pošto z omejeno dnevno službo odprla se je v Borovnici dné 7. t. m.

Ustreljen tihotapec. Po noči 7. t. m. zasledili so finančni stražniki družbo tihotapecv, ki se je po stranskih stezah kradila iz Lonjere proti Ključu. Stražniki so pozvali družbo večkrat naj stoji, toda ponočnjaki so hoteli hitreje naprej. Da bi prizval drugih stražnikov, vstrelil je v noč vodja finančnega oddelka ali po nesreči zadela je kroglja tihotapec Antona Naglico iz Golaca baš v srce. Nesrečnež ostal je takoj mrtev. Zapusti udovo in sedmero otrok. Na lice mesta prišla je sodnijska komisija, katera je dala odnesti mrtvo truplo v mrtvašnico pri sv. Justu. Pri ubitemu našlo se je vrečo z 18 kg. kave.

Požar je nastal v četrtek 10. t. m. v 3. nadstropju hiše št. 3. na Korzi. Ogenj je uničil nekoliko pohištva in pogasili so ga domačini še predno so prihiteli gasilci v pomoč. Škoda je neznatna.

Zblaznel je 33letni Mavro Modugno iz Molfette ter razgrajal v ulici del Boschetto. Stražniki so ga odpravili v bolnico.

Zopet trtna uš. Konstatiral se je ta škodljivi mrčes v vinogradu t. št. 71 v Skednju in zatorej je prepovedal mestni magistrat izvažanje trt, rastlin in drugih predmetov, po katerih se more zanesti trtna uš. Prepoved velja za ves škedenjski davčni okraj.

Zaplena. „Tr. Ztg.“ št. 181 zaplenilo je državno pravdnistvo zaradi neke opazke ob obtožbi Montija, bivšega ravnatelja mestne zastavljavnice.

Novi vojni zapovednik za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorje, fzm. baron Schönfeld prispel je vtorek 7. t. m. v Gradec. Prepovedal je službeni sprejem in zato ga je sprejel na kolodvoru le načelnik generalnega štaba Lukič.

Negoda. Težak Ivan Polšak iz postojinskega okraja prišel je po nesreči z levo roko nekemu stroju preblizo. Stroj mu je roko strl. Odpravili so nesrečneža v bolnico.

Sodnijsko. Zaradi hudodelstva nevarnega pretenja obsojen je italijanski podanik Friderik Bressa na 4 mesečni zapor. — Bivši ravnatelj mestne zastavljavnice Siro Monti in njegov soobtoženec Artur Paulicievich spoznana sta nekrivim hudodelstva goljufije. Paulicievich je dobil 3 dni zopora, ker je navedel policiji krivo ime. — 19letni zidar Ivan Krovatin je dobil zaradi javnega nasilstva 2 meseca zopora. —

Policijsko. Stražniki našli so 8. t. m. po noči vrata trgovine J. Levija v ulici del Campanile h. št. 7 odprta. Pozvali so trgovca, ki se je takoj prepričal, da so mu tatovi odnesli 5 kosov sukna, v vrednosti 100 glt. — Zaprla so Josipa K., jako premetenega sleparja. Prilagal si je razne naslove, kakor mu je boljše godilo in res je izvalil od raznih lahkoumnežev izdatne svote denarja. — 19letni agent Anton Kumer napravil je svojemu gospodarju denar, kateri je dobil za 2 prodani uri in 6 slik. Spravili so ga v varnost.

Tržno poročilo.

(Cene se razumo, kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

Cena od for. do for.	
Kava Moecca	100 K. 127.— 129.—
Rio biser jako fina	— „ — „
Java	90.— 91.—
Santos fina	84.— 86.—
„ srednja	79.— 81.—
Guatemala	93.— 95.—
Portorico	105.— 106.—
San Jago de Cuba	120.— 121.—
Ceylon plant. fina	110.— 112.—
Java Malang. zelena	87.— 89.—
Campinas	— „ — „
Rio oprana	90.— 91.—
„ fina	84.— 86.—
„ srednja	76.— 76.—

